

Згонник М.О., Сіранський В.Ю. Перша знахідка рідкісного лишайника *Lobaria pulmonaria* (L.) Hoffm. з території Національного природного парку «Синьогора» (Українські Карпати) // Матеріали VII Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Актуальні питання розвитку біології та екології» (16–17 листопада 2022 р., м. Вінниця).
Вінниця: ТВОРИ. 2022. – С. 73-74.

**ПЕРША ЗНАХІДКА РІДКІСНОГО ЛИШАЙНИКА *LOBARIA PULMONARIA* (L.)
HOFFM. З ТЕРИТОРІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ "СИНЬОГОРА"
(УКРАЇНСЬКІ КАРПАТИ)**

**THE FIRST RECORD OF RARE LICHEN *LOBARIA PULMONARIA* (L.) HOFFM. FROM
THE TERRITORY OF SYNIOGORA NATIONAL NATURE PARK
(UKRAINIAN CARPATHIANS)**

Згонник М. О., Сіранський В. Ю.
M. Zghonnyk, V. Siranskyi

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків, Україна
m.zghonnyk@gmail.com

Lobaria pulmonaria is considered one of the indicators of forests of high environmental priority, particularly primeval beech forests. The species is recognized as endangered in many European countries and is included in the Red List of Ukraine. During the mycobiota study of the National Nature park "Syniohora" in early October 2022, *L. pulmonaria* was registered there for the first time. Some thalli of lichen were found on the trunk of the old live sycamore (*Acer pseudoplatanus* L.) tree.

Lobaria pulmonaria (L.) Hoffm. – сумчастий епіфітний лишайник з родини Lobariaceae Chevall. Вид вважається одним з індикаторів лісів високого природоохоронного значення, зокрема букових пралісів. Завдяки лікарським властивостям, з часів античності він збирався людиною. Зараз його чисельність стрімко зменшується через вирубку лісів і забруднення атмосферного повітря.

Вид трапляється в старих лісах природного походження, переважно на стовбурах листяних (іноді хвойних) дерев або на скелях вкритих мохом, поодинокі або невеликими групами, в регіонах з високим рівнем зволоження. В багатьох європейських країнах *L. pulmonaria* має статус вразливого виду. Зокрема він внесений до Червоної книги України. Основними районами поширення *L. pulmonaria* в Україні є гірські ліси Карпат і Криму. На рівнинній частині України він відомий за поодинокими старими знахідками і цілком вірогідно, що станом на цей час ці осередки втрачено.

L. pulmonaria є трикомпонентним лишайником. Основним фотобіонтом є зелена водорість *Dictyochloropsis reticulata*, нітроген-фіксуєючим компонентом, що міститься у цефалодіях є ціанобактерія *Nostoc sp.* Вид характеризується листуватою сланню 5-30 см в діаметрі, з ріжкоподібними або ложкоподібними кінчиками. Слань у зволоженому стані яскраво-зелена, при підсиханні оливково-коричнева, ребриста, з сітчасто розташованими заглибинами на поверхні і відповідними здуттями знизу. Соралі великі, горбкуваті, розташовані вздовж ребер зверху. Апотеції діаметром 2-5 мм, майже чашоподібні, з червоно-коричневим увігнутим диском, знаходяться по краях лопатей. Сумки більш-менш булавоподібні, звужені біля основи. Сумкоспори 2-4-клітинні, веретеноподібні, безбарвні, 13-29 (-32) × 6-10 мкм. Пікніди занурені в слань, доволі великі, з тоненькими безбарвними стінками. Конідії паличкоподібні, 4-6 × 1 мкм.

Під час дослідження території Національного природного парку «Синьогора» (Прикарпаття, Івано-Франківська обл.) на початку жовтня 2022 р. нами було зареєстровано *L. pulmonaria*. Кілька великих сланей лишайника розвивалися на стовбурі старого живого явора (*Acer pseudoplatanus* L.). Слід зауважити що за кілька днів експедиції нам вдалося виявити цей вид лише один раз. Територія парку наразі залишається недослідженою мікологами і наша знахідка цього рідкісного лишайника є першою.

*Роботу виконано під керівництвом О.Ю. Акулова, кандидата біологічних наук,
доцента кафедри мікології та фітоімунології ХНУ імені В.Н. Каразіна*